

**АДАПТИРАНА УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА I КЛАС
ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ДЕЦАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ В ЧУЖБИНА**

1. Общо представяне на учебната програма

Обучението по български език и литература на деца, които се учат в училища в чужбина, се реализира в съответствие с Държавните образователни изисквания и учебните програми, определящи параметрите на учебното съдържание, изучавано в България. В първи клас то е насочено към усъвършенстване на уменията на учениците да използват българския език в устна форма на общуване, като непрекъснато обогатяват активния си речник, упражняват правилния изговор и правилното конструиране на езикови единици. В този клас основна задача е овладяването на уменията за четене и писане на български език. Наред с това първокласниците изучават определени правоговорни, графични, правописни и граматични норми на българския език, които им позволяват да постигат яснота и правилност на изказа. Чрез общуването с кратки литературни текстове от българската литература за деца, се осигурява усъвършенстване на четенето с разбиране и постигане на нравствено и емоционално въздействие.

Обучението по български език се организира в 31 седмици годишно - 3,5 часа седмично.

Разпределението на тези часове се осъществява по следния начин:

- начално оgramотяване – четене – 2 часа седмично;
- начално оgramотяване – писане – 1,5 часа седмично (организирано в два часа през седмица);
- езиково обучение (след началното оgramотяване) – 1,5 часа седмично (организирано в два часа през седмица);
- литературно обучение (след началното оgramотяване) – 1 час седмично;
- формиране на комуникативно-речеви умения (след началното оgramотяване) – 1 час седмично.

II. Цели на обучението по български език и литература в първи клас

2.1. Цели на началното оgramотяване

Основна цел на началното оgramотяване е учениците в първи клас да овладеят съвкупност от умения, включващи четене и писане, възприемани в техния социален контекст чрез:

- овладяване на умения за правилно декодиране на писмената форма на българския език - владеене на механизма на четене и четене с разбиране;
- овладяване на умения за правилно и вярно кодиране чрез системата от букви в българската азбука на звучащата реч и за предаване на смисъл чрез записаното;
- обогатяване на речника с нови лексикални единици;
- овладяване на умения за точно и ясно изказване на мислите;
- усъвършенстване на комуникативните умения за активно и адекватно участие в речево общуване.

2.2. Цели на езиковото обучение в първи клас

Основна цел на езиковото обучение в първи клас е овладяването на езикова компетентност, реализирана в практическата езикова дейност и речевата комуникация на първокласниците.

Тази цел включва:

- овладяване на обобщена представа за звука и буквата като елементи на фонетичната и графичната система на българския език;
- овладяване на обобщена представа за дума, изречение, текст;
- овладяване на основни умения за правилна артикулация на фонемните варианти в различни позиции и спазване на правоговорни норми;
- овладяване на умения за писане на думи, изречения и текст;
- усъвършенстване на уменията за точно и правилно изказване на мисли в устна форма.

2.3. Цели на литературното обучение в първи клас

Основна цел на литературното обучение в първи клас е овладяването на начална литературна компетентност - условие за образно-емоционално възприемане на литературен текст и разбиране на неговото конкретно образно съдържание чрез:

- усъвършенстване на уменията за прочитане на художествения текст с разбиране на конкретното съдържание;
- овладяване на умения да се изгради образна представа въз основа на художествения текст;
- пораждаване на емоционална съпричастност при възприемане на литературната творба и удоволствие от нейното четене;
- постигане на разбиране на основни идеи, разкрити в творбата, главно чрез възприемане на нейния сюжет и герои.

2.4. Цели на обучението за формиране на комуникативно-речеви умения

Основна цел на обучението за формиране на комуникативно-речеви умения в първи клас е овладяването на практическа основа на умения за създаване на различни текстове за устно общуване в различни комуникативни ситуации чрез:

- усъвършенстване на уменията за активно и целенасочено общуване в диалогична форма, въз основа на разбирането на отношенията въпроси – отговори;
- усъвършенстване на уменията за устно разказване на преживени и наблюдавани случки, на изобразени случки в картини или серии от картини;
- стимулиране на желанието за свободно споделяне на впечатления и мнения по различни въпроси, свързани с обучението, с прочетено, с наблюдавано в живота или по телевизията, с личния житейски опит;
- овладяване на умения за създаване на кратки писмени текстове (преразкази и съчинения) и тяхното правилно записване.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебно съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма - стандарти	Очаквани резултати по раздели (начално ограмотвяване, обучение по български език, литературно обучение, формиране на комуникативно -речеви умения	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
I. Български език		1. Начално ограмотвяване	Понятията се овладяват като обобщена представа и на практическа основа		

1.1. Подготвителен етап

Ядро 1: Социокултурни компетентности	Стандарт 1: Разказва,описва, задава въпроси, обяснява, като използва уместно езикови средства, характерни за ситуацията на общуване съобразно участниците в нея, темата, целта и условията.	Ученикът може да: -споделя свои впечатления, като разказва за преживяна или наблюдавана случка.	текст	На учениците са дава възможност да: - съставят изречения по картини и разговор между героите на картините; - разказват устно по сюжетни картини или случки, които са преживели или наблюдавали; - слушат подходящи художествени текстове и споделят свои впечатления.	Тематични връзки - за натрупване на лични впечатления, възприятия и представи; за тяхното конкретизиране; за възприемане и разбиране на нова информация, необходима за реализиране на дейности в обучението по български език и литература.
Ядро 3 : Социокултурна и езикова компетентност: Устно общуване	Говорене: Стандарт 3: Заема своето място в диалог.	- участва активно в диалог: задава въпроси, отговаря на въпроси, интонира правилно изреченията в диалога, обръща се към друг участник в диалога;	разговор	- анализират словесен състав на кратки и разширени прости изречения; -оцветяват графичен модел на просто изречение;	Връзки на ниво знания и разбиране: - число (математика) - текст (математика,

	<p>Стандарт 4: Стреми се да се придържа към темата.</p> <p>Стандарт 6 : Говори с подходяща за ситуацията интонация, жестове, поза.</p> <p>Слушане:</p> <p>Стандарт 7: Умее да изслушва другите говорещи.</p> <p>Стандарт 8: Отнася се с уважение към мнението на другите.</p>	<p>- заема различни роли при устно общуване: говори, слуша, пита, отговаря, разказва, обяснява, отрича, утвърждава;</p> <p>- изслушва другите и използва подходящи начини за изразяване на разбиране и отношение;</p> <p>- отнася се с уважение към мнението на другите и може да го приеме или отрече в подходяща форма.</p>		<p>- свързват графичен модел с изречение или дума и правят такъв модел;</p> <p>- слушат и отделят изречения в потока на речта;</p> <p>- изпълняват като сценка откъси от чути текстове, сюжета на серия от картини;</p>	<p>роден край)</p> <p>- картина, цвят форма (изобразително изкуство)</p> <p>- песен (музика)</p> <p>- движение, положение на тялото (физкултура и спорт)</p> <p>- операция (действие) (домашен бит и техника).</p>
<p>Ядро 4: Социокултурна и езикова компетентност: Писмено общуване</p>	<p>Писане:</p> <p>Стандарт 1: Владее основни норми на графичната и писмената система на българското писмо: пише четливо; пише правилно...</p>	<p>Ученикът може да:</p> <p>- разпознава дума в словосъчетание и изречение в потока на речта, като идентифицира малки думи (предлози и съюзи) и може да съотнася тази представа към графичен модел;</p> <p>- свързва думата с конкретна представа за предмет, действие, признак и употребява нови думи;</p> <p>- разпознава сричката в думата и определя нейния сричков състав;</p> <p>- отделя звукове в звуковия състав на три-четири звукови думи;</p> <p>- образува нови думи чрез промяна на звукове и срички в</p>	<p>дума</p> <p>сричка</p> <p>звук</p>	<p>- анализират сричков състав на едносрични, двусрични и трисрични думи и го свързват с графичен модел;</p> <p>- анализират звуков състав на дву-, три и четиризвукови думи и ги свързват с графичен модел;</p> <p>- наблюдават предмети, сюжетни и предметни картини и назовават видяното;</p> <p>- показват движения, които извършват или които са наблюдавали и ги назовават;</p> <p>- назовават какво правят хора, животни, герои на приказки;</p>	

		думата; - разграничава буква от други букви и знаци; - изписва свободно елементи, необходими за овладяване на писането на букви и думи.	буква линии	- оцветяват букви, повтарят по пунктир, пишат самостоятелно елементи на букви;	
Ядро 2: Езикови компетентности	Стандарт 3: В речта си използва в определен обем синтактични ресурси на езика: служи си с различни по цел на изказването и по състав изречения; използва различни словоредни варианти.	Ученикът може да: - разпознава изречението в потока на речта и свързва тази представа с графичен модел; - разбира смисъла на кратки изречения и определя кой какво върши според този смисъл; - съставя завършени по смисъл изречения.	изречение	- подбират от чути пословици подходящи за герои и случки от чути приказки; - рисуват по лични впечатления или оцветяват готови рисунки, като назовават нарисуваното или споделят впечатления за него; - научават наизуст кратки стихчета по конкретна тема и ги казват в подходяща за случая ситуация.	
		1.2. Основен етап			
Ядро 4: Социокултурна и езикова компетентност: Писмено общуване	Четене Стандарт 1: Чете на глас гладко, с адекватна интонация и темпо, правилно поставя паузите; доказва, че е разбрал основния смисъл на прочетеното.	Ученикът може да : - декодира при четене буквата със съответния звуков еквивалент; - разпознава печатните букви за означаване на изучаваните фонemi; - владее механизма на четене и постига прилагането му при цялостно четене на думи; - чете и в процеса на четене разбира значението на дума, словосъчетание, изречение и кратък текст; - възпроизвежда устно	звук гласни и съгласни звукове дума текст заглавие на текста	1. За овладяване на звука и буквата: - възприемат слухово звука в различни позиции в думата и го разпознава; - изговарят или изпяват гласни звукове; - удължено изговарят в думата съгласни звукове; - свързват думата със звуков модел; - правилно изговарят при съпоставяне думи с тесни и широки гласни, със звучни и беззвучни съгласни, думи	Връзки на ниво образователни дейности: - отговор на въпрос; - задаване на въпроси; - преразказване - споделяне на впечатления; - общуване, устно и писмено общуване, общуване чрез диалог и монолог, общуване в

		информация, получена при четене на кратък текст;		<p>с И и Й, думи с противопоставянния а – я, у – ю, о – ъо (бал – бял, арка – ярка, лук- люк и др.);</p> <p>- по-бавно и по-бързо изговарят скороговорки с труднопроизносими звукове;</p> <p>- свързват звуковия състав с буквения състав – звуково-буквен анализ;</p> <p>-свързват звукови и буквени модели на дума;</p> <p>3. За овладяване начин на четене:</p> <p>- упражняват многократно механизма на четене;</p> <p>- четат сричкосливащо;</p> <p>-четат сричката като цялостна графична единица с промяна на скоростта на четене;</p> <p>4. За овладяване на цялостно четене:</p> <p>- четат думи чрез сричкосливане;</p> <p>- четат думи с прибавяне, отнемане и заменяне на звукове (букви), на срички, на морфемни части;</p> <p>- бързо четат думи;</p> <p>- четат думи, образувани чрез „търсещо” четене;</p> <p>5. За синхронизиране на прочитане и разбиране:</p> <p>- четат думи, словосъчетания и ги</p>	<p>група в обучението по роден край, изобразително изкуство, музика, математика, домашен бит и техника, физкултура и спорт;</p> <p>-оцветяване, илюстриране, зашриховане в обучението по изобразително изкуство и математика;</p> <p>-броене, разпознаване на съобщителни и въпросителни изречения и разбиране на техния смисъл в обучението по математика.</p> <p>Връзки на ниво</p>
--	--	--	--	--	--

				<p>свързват с картинка;</p> <ul style="list-style-type: none"> - четат думи и допълват по смисъл в изречения; - четат думи и ги свързват по смисъл в изречения; - четат изречения с промяна в словесния състав, словоред и вида на изречението; <p>б. За разбиране смисъла на текст:</p> <ul style="list-style-type: none"> - четат думи от текста и ги пренамират в него; - четат изречения от текста и ги свързват с илюстрация; - четат изречения в текста според тяхната последователност; - подборно четат думи от изречения в текста; - задават въпроси по текста; - отговарят на въпроси по текста; - четат думите на героите в текста; - възпроизвеждат смисъла на изречения от текста; - цялостно четат текста; 	<p>умения за активно участие в учебна дейност:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за разбиране на учебни задачи според учебното съдържание; - за извършване на предвидените за изпълнение на учебната задача учебни действия според техния алгоритъм; - за осъзнаване на резултатите от изпълнението на учебна задача; - за работа с учебника; - за чувстване на удовлетвореност от изпълнението на учебната задача; - за наблюдение, анализ, сравнение, обобщение.
	<p>Писане Стандарт 1:</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пише правилно ръкописните букви за означаване на 	буква	<p>2. За овладяване на буквата:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правят графичен анализ 	<p>Връзки на ниво овладяване на учебно поведение:</p>

	<p>Владее основни норми на графичната и писмената система на българското писмо: пише четливо; пише правилно думи с правописни особености, владее основната употреба на пунктуационните знаци; отделя изреченията в текста, като означава началото и края им; пише разделно думите без собствено ударение.</p>	<p>изучаваните фонемии; - кодира при писане звука със съответната буква; - владее механизма на писане и постига прилагането му за правилно записване на дума с един-два двигателни импулса; - пише думи, словосъчетания, изречения и кратки текстове и показва, че разбира значението на написаното; - разпознава гласни и съгласни звукове и може да пише и да ги свързва правилно при писане на думи; - определя сричков състав на думите ; - разпознава в потока на речта звуковите варианти на изучаваните фонемии; - определя поредността на звуковете в думата и ги записва в същата последователност със съответните букви; - пише отделно думата в изречението , в т.ч. и думите без собствено ударение; - пише правилно съобщително и въпросително изречение.</p>	<p>азбука</p> <p>главна и малка буква</p> <p>печатна буква</p> <p>ръкописна буква</p> <p>букви за означаване на гласни звукове</p> <p>букви за означаване на съгласни звукове</p> <p>букви щ, я, ю буквосъчетания йо,ьо</p> <p>правила за употребата им</p>	<p>на буквата; -оцветяват изучени букви; -рисуват образи по ръкописни и печатни букви; - дописват елементи от ръкописни или печатни букви; - моделират буквата; - съпоставят печатни и ръкописни букви; - упражняват начините за свързване на буквите в думата; - пишат букви и съчетания от букви в едър план, по пунктир, по образец и самостоятелно; - преписват букви, думи,словосъчетания, изречения от печатен и ръкописен вариант; - писане на букви, думи, словосъчетания, изречения под диктовка; - правят самооценка на написаното чрез сравняване с образец; - пишат думи, изречения с промяна на звуков състав, словесен състав, словоред;</p>	<p>-за осъзнаване, възприемане и прилагане на училищни изисквания, свързани с поведението в клас и в училище, с обучението чрез стимулиране на самостоятелността, на емоционалната съпричастност,</p> <p>чрез преодоляване на неустойчивостта и дистанцирането от учебна дейност, чрез поощрение и добронамереност към постигнатото от първокласника.</p>
<p>Ядро 3: Социокултурна и езикова компетентност: Устно общуване</p>	<p>Говорене Стандарт 5 Владее основни норми на книжовния изговор.</p> <p>Стандарт 6: Говори с подходяща за</p>	<p>Ученикът може да:</p> <p>- изговаря правилно звуковите варианти на изучаваните фонемии в потока на речта; - изговаря правилно думата, като спазва при изговор нейното ударение; - при говорене и четене оформя</p>			

	ситуацията интонация, жестове, поза.	интонационно изреченията, които употребява или чете; - изговаря със съответната интонация при четене и говорене съобщителни и въпросителни изречения.			
Ядро 1: Социокултурни компетентности	<p>Стандарт 1: Разказва, описва, задава въпроси, дава отговори, обяснява, като уместно използва езикови средства, характерни за ситуацията на общуване съобразно участниците в нея, темата, целта и условията.</p> <p>Стандарт 2: Владее формулите за вежливост, използва формите за учтивост.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - отговаря на въпроси; - разбира диалогичното общуване и се включва в него; - умее да „изиграе“ поведението на герой от художествен текст; - преразказва устно кратък текст; - съчинява разговор на героите по сюжетна картина; - разказва устно и записва правилно кратък разказ по дадена опора; - свободно споделя свои впечатления за наблюдавано или преживяно; - научава и използва в ситуация поздрав, официално и неофициално обръщение, изказване на благодарност, на извинение. 	поздрав благодарност извинение	<ul style="list-style-type: none"> - наблюдават сюжетни и предметни картини и разказва по тях случка; - разказва случка, в която участва лично; - съчинява разговор между герои на приказка или по картина; - описва своя рисунка; - слуша разказ на учителя и задава въпроси по него, коментира чутото; - участва в изпълнението на сценка по текст или картина; - съчинява въображаема история по подобие на приказка или детски филм; - описва фантастичен образ от прочетена приказка, разказ или самостоятелно съчинен текст - споделя отношението си към герой, случка. 	
1.3. Обучение по български език (след основния етап на оgramотяване)					
Ядро 3: Социокултурна и езикова компетентност : Устно общуване	Стандарт 5: Владее основни норми на книжовния изговор.	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -изговаря правилно звуковете в потока на речта; - изговаря думата , като спазва нейното ударение; - говори и чете, като спазва 		На учениците се дава възможност да:	

		изисквания за интонация, паузи, ударения.			
Ядро 4: Социокултурна и езикова компетентност: Писмено общуване	Стандарт 1: Владее основни норми на графичната и писмената система на българското писмо: пише четливо, пише правилно думи с правописни особености; владее основната употреба на пунктуационните знаци; отделя изреченията в текста, като означава началото и края им; пише разделно думите без собствено ударение.	Ученикът може да: - изписва и свързва правилно буквите в думата; - пише без да пропуска или заменя букви; - пише правилно определен обем думи с правописни особености (писане на широки и тесни гласни, на звучни съгласни в края на думата, на собствени имена, на думи с щ, ю, я, ъо, йо, и – й, дж и дз); - пише разделно думите в изречението в т.ч. и тези без собствено ударение; - пише правилно (с главна буква и подходящ препинателен знак в края) изречение, когато то е самостоятелно или употребено в текст; - записва правилно текст, като пренася според правилата думи на нов ред; - прилага алгоритъм за проверка на правописа.	звучни и беззвучни съгласни правила за писане на а-ъ, о-у, и-е единствено и множествено число правила за писане на думи с и – й съобщително и въпросително изречение правила за пренасяне на думите на нов ред	- знае българската азбука; -съставят звук, буквен и словесен модел (дума, изречение); - пишат под диктовка; - преписват без или с езикова и речева задача; - преобразуват звуковия състав на думата и образуват нови думи; - с помощта на учителя правят самопроверка чрез сравняване с образец;	
Ядро 1: Социокултурни компетентности	Стандарт 1: Разказва, описва, задава въпроси, дава отговори, обяснява, като използва уместно езикови средства,характерни за ситуацията на общуване съобразно участниците в нея, темата, целта и условията.	Ученикът може да: - употребява думите, като ги подбира съобразно смисъла на изречението и лексикалното им значение; - конструира правилно изречение в потока на речта – при говорене и писане; -ориентира своя реплика в диалога или свой устен или писмен текст към адресат;	звукосъстав на думата и значение	- преобразуват словоред на изречение, запазват или променят смисъла му, като добавят или заменят думи; - самостоятелно конструират изречения по картини , по лични впечатления, по опорни думи; - подреждат изречения в	

				текст според логическата им последователност със сетивна опора;	
Ядро 2: Езикови компетентности	Стандарт 3: В речта си използва определен обем синтактични ресурси на езика: служи си с различни по цел на изказването и по състав изречения; използва различни словоредни варианти.	Ученикът може да: - разпознава основните езикови единици: текст, изречение, дума, звук; - свързва по смисъл думи в изречение, променя словесния му състав и словореда; - употребява целесъобразно съобщително и въпросително изречение в диалог.		- наблюдава, разпознава и назовава изучени езикови явления; - отговаря на въпроси във връзка с обясняването на изучени езикови явления; - прави звуков, сричков, правописен и словесен анализ на думи и изречения; - може с помощта на учителя да подбере примери за съответно езиково явление; - съставя диалог по картина за употреба на думи и изречения.	
1.4. Литературно обучение (след основния етап на ограмотяване)					
Ядро 4: Социокултурна и езикова компетентност: Писмено общуване	Четене Стандарт 1: Чете на глас гладко, с адекватна интонация и темпо, правилно поставя паузите; доказва, че е разбрал основния смисъл на прочетеното.	Ученикът може да: - чете на глас с подходяща интонация и паузи кратки художествени текстове.		На учениците са дава възможност да: - четат художествени, фолклорни и научнопопулярни текстове; - четат подборно откъси, изречения, словосъчетания и думи от художествени, фолклорни и научнопопулярни текстове за доказване на отговор на репродуктивен или проблемен въпрос по текста;	
Ядро 2: Литературни	Стандарт 4: Обяснява връзката между	Ученикът може да: - отделя герои, посочва техни действия и ги коментира;	случка (в приказка и разказ)	-съотнасят епизоди от текста към картинен план;	

<p>компетентности</p>	<p>характера на героите и основния смисъл на творбата. Стандарт 3: Разграничава основните моменти в развитието на действието. Стандарт 2: Различава литературни жанрове, представени по-широко в учебното съдържание.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - отделя случки и разбира тяхната последователност в текста, като ги свързва с картинен план; - свързва откъси от текста с илюстрация към него; - отделя думи на героите и ги чете с подходяща интонация; - разпознава и назовава приказка, разказ, стихотворение, гатанка, пословица; - описва кратко своя представа за героя, за мястото и времето на случката с помощта на словесна или визуална опора. 	<p>герои (в приказка и разказ)</p> <p>илюстрация</p> <p>картина (в стихотворение)</p> <p>приказка разказ стихотворение гатанка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - отговарят на репродуктивни и проблемни въпроси по текста; - изказват свое мнение за поведението на героите; - свързват епизоди или картини от текста с подходящо по темп и настроение музикално произведение; - представят чрез своя рисунка представи за героя, мястото и времето на случката; - задават въпроси по съдържанието на текста; 	
<p>Ядро 3: Социокултурна и литературна компетентност: Общуване с художествената творба</p>	<p>Стандарт 3: Изразява емоционално-оценъчно отношение към герои и ситуации в литературната творба. Стандарт 4: Изразява предпочитания към определени герои, творби, жанрове.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - свързва посланието на художествен текст с пословица, поговорка; - свързва поведението на героите с подходяща пословица и поговорка; - може да прочете думите на героя или да изиграе неговата роля; - споделя отношението си към героя и обосновава своето мнение чрез моменти от текста; - рецитира кратки детски стихотворения; - ориентира се в съдържанието текст за четене; - може да отгатва гатанки със словесна или визуална опора, представяща начина на „скриване” на образа. 	<p>пословица</p> <p>сценка роля</p> <p>книга страница корица автор гатанка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - четат пословици и ги отнасят към героите или посланието на текста; - четат по роли подходящи диалози от текста; - изиграват „роля” на герой по избор съвместно с други изпълнители; - по групи правят проект за изработване на кукли и декори за представяне на художествения текст като куклен театър; - рисуват образите, чрез които „се скрива” отговорът на гатанката; - научават в час кратки стихотворения по избор и ги изпълняват при 	

				подходяща ситуация; - записват пословици и поговорки и подбират при нужда подходящите за конкретен герой или произведение;	
Ядро 4: Социокултурна и литературна компетентност: Създаване на изказвания и писмени текстове	<p>Стандарт 1: Участва в беседа по съдържанието на литературна творба: отговаря на въпроси; изказва мнение, като подбира елементи от текста, за да ги обоснове, съставя и задава въпроси.</p> <p>Стандарт 2: Съставя устен преразказ на отделен епизод или на кратък художествен текст.</p> <p>Стандарт 3: Създава устно изказване с помощта на словесна или визуална опора.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - задава въпроси по чут или прочетен текст; - отговаря на въпроси по чут или прочетен текст; - чете подборно откъси, изречения, словосъчетания от текста, като отговор на въпрос; - преразказва устно откъс от приказка или кратък разказ със словесна или визуална опора; - споделя свое мнение за самостоятелно избран и прочетен художествен текст. 		<p>-устно преразказват откъси от приказки и разкази със словесна или визуална опора;</p> <p>- устно описват елементи от илюстрация по текста.</p>	
Ядро 1: Социокултурни компетентности	<p>Стандарт 1: Разбира основната етическа опозиция добро-зло и я обяснява в конкретни сюжетни ситуации.</p> <p>Стандарт 2: Обяснява етически отношения в семейството и малката общност според сюжетните ситуации на изучени литературни творби.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - идентифицира настроения и поведение, свързани с нов житейски опит в училище; - съпоставя детски игри и развлечения, представени в произведения на различни народи; - разграничава общо и различно във взаимоотношенията в семейството и малката общност, представени в произведенията на различни народи. 			

	Стандарт 2: Открива основни белези на своята национална идентичност в изучавани литературни произведения.				
1.5. формиране на комуникативно-речеви умения (след основния етап на ограмотяване)					
Ядро 3: Социокултурна и езикова компетентност: Устно общуване	<p>Говорене</p> <p>Стандарт 1: Организира логически свое изказване.</p> <p>Стандарт 3: Заема своето място в диалог.</p> <p>Стандарт 6: Говори с подходяща да ситуацията на общуване интонация, жестове, поза.</p> <p>Стандарт 2: Разказва свързано, предава чута история и може да я коментира.</p> <p>Слушане</p> <p>Стандарт 7: Умее да изслушва другите говорещи.</p> <p>Стандарт 8: Отнася се с уважение към мнението на другите.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подреди изречения в текст според логическата последователност на тяхната подредба с помощта на сетивни опори; - води разговор, слуша и разбира казаното, като отговаря адекватно; - заема различни позиции при устно общуване: говори, слуша, разказва, отговаря, пита, отрича, утвърждава; - свободно споделя свое мнение по преживяване, наблюдение, по конкретен въпрос; - слуша целенасочено и разбира устната информация; - изслушва другите и ползва подходящи начини за изразяване на разбиране и отношение; - отнася се с уважение към мнението на другите и може по подходящ начин да изрази, че го приема или отрича. 		<p>На учениците се дава възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подреждат изречения от текст в логическа последователност с помощта на картинен план; - съчиняват устно диалог между герои в приказки, серия от картини, една сюжетна картина; 	
Ядро 4: Социокултурна и	Създаване и разбиране на писмени текстове	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - преразказва устно откъси от 		-определят границите на	

<p>езикова компетентност: Писмено общуване</p>	<p>Стандарт 1: Създава съчинение по преживяване и по въображение; може да напише и адресира писмо; създава текст, в който се предава съдържанието на чужд текст.</p> <p>Писане Стандарт 1: Владее основни норми на графичната и писмената система на българското писмо: пише четливо; пише правилно думи с правописни особености; владее основната употреба на пунктуационните знаци; отделя изреченията в текста, като означава началото и края им; пише разделно думите без собствено ударение.</p>	<p>приказки и кратки разкази; -разказва устно по серия от картини; -създаде писмен текст чрез дописване на думи, изречения с възможности за избор или самостоятелно; - възпроизвежда писмено няколко свързани по смисъл изречения от позната приказка със словесни или визуални опори; - съчинява писмено няколко свързани по смисъл изречения по серия от картини или лично преживяване със словесна или визуална опора.</p>	<p>преразказ съчинение разказ съчинение приказка</p>	<p>изречения в текст и ги отбелязват според правилата за писане на изречение; -подбират и допълват в писмени преразкази или съчинения пропуснати думи -съпоставят илюстрация и преразказ или съчинение и откриват изречения, които не отговарят на съдържанието на текста; - завършват преразказ или съчинение с подходящо изречение, като го подбират или съставят самостоятелно; - пишат под диктовка устно съчинен текст по серия от картини или по лично преживяване; - преразказват писмено кратък текст по въпросителни изречения и ключови думи; - съчиняват кратък текст по серия от картини по ключови думи;</p>	
	<p>Стандарт 2: Владее формулите за вежливост, използва формите за учтивост.</p>	<p>Ученикът може да: - използва в речевата си практика основни формули на речевия етикет.</p>			

V. Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на ученика

При текущото оценяване се наблюдава работата на всяко дете и се проучват в конкретни педагогически ситуации резултатите от изпълнението на различни учебни задачи в устна или писмена форма.

При формиращото оценяване се проследява периодично постигнатото от конкретен ученик през различни етапи от неговото обучение и се отчитат промени или задържане на постигнатото. Освен това се събират целенасочено данни за постигнатото от всяко дете по отношение на конкретни критерии.

В първи клас очакваните резултати се свързват със следните знания и умения:

А. Владее фонемната система на книжовния български език

- правилно изговаря звукови варианти на фонемата в различни звукови съчетания в потока на речта;
- разграничава звуковете в думата;
- определя мястото на звука в дума

Б. Владее графичната система на книжовния български език

- разпознава печатните и ръкописните букви;
- познава българската азбука;
- владее съответствието звук – буква;
- владее изговора и писането на думи с дз, дз, щ, я, ю, ъо, ъо;
- владее правилен според книжовните норми изговор на думите.

В. Чете с разбиране

- цялостно чете думи и разбира лексикалното им значение;
- чете прости кратки и разширени изречения и разбира техния смисъл;
- чете кратки текстове и разбира тяхното съдържание;
- интонационно оформя изреченията при четене.

Г. Пише

- правилно изписва главните и малките ръкописни букви;
- правилно свързва буквите при писане на думи;
- вярно кодира звучащата реч;
- разделно пише думите в изречението;
- правилно записва кратки и разширени прости изречения в началото и в края;
- правилно записва кратки писмени текстове.